

ЕТИКА І МОРАЛЬ ЯК РЕГУЛЯТОРИ ПОВЕДІНКИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Дорошенко Г.О. д.е.н., проф.

Калініченко Л.Л. д.е.н., проф.

Харківський національний університет ім. Каразіна В. Н.

Студентське життя вчить розвивати зв'язки, формувати почуття спільності, заохочувати особистий і професійний ріст і створювати можливості для пошуку кар'єрних шляхів. Потрапляючи у діловий світ молодий фахівець прагне досягти успіху вміло мобілізуючи енергію, вміння, підприємливість які зароджуються у час навчання в університеті. Молода людина має трансформувати знання, вміння, моральну культуру на професійний та діловий успіх.

Енергію ділової людини визначають такі фактори:

- життєва сила – внутрішня сила, яка дозволяє здійснювати діяльність особі, відчувати високий рівень енергії та ентузіазму щодо справи «свого життя»;
- самооцінка, тобто зважування своїх сил та здібностей;
- вміння долати проблеми – вміти правильно сприймати проблему, грамотно оцінювати її і виробляти необхідну стратегію щодо її подолання. «Будь яка проблема перестає бути проблемою при правильному ставленні»;
- моральні цінності та принципи. Поведінка людини індивідуальна, кожен мислить по-своєму, кожен має свою думку, свою позицію.

Саме виховання цих факторів має генерувати сучасний освітній процес у вищій школі направлений на формування гармонійно розвиненої

особистості шляхом інтегрального поєднання наукових, навчальних, виховних і методичних заходів які спрямовані на професійну підготовку активних, креативно мислячих фахівців з високими морально-етичними цінностями і громадською відповідальністю та здатних до ефективної, результативної діяльності [1].

Цивілізований бізнес є особливим видом діяльності у якому досягти професійного зростання, фінансового успіху та економічного прогресу можливо тільки дотримуючись норм, правил та стандартів поведінки людей по відношенню один до одного, до соціуму, до природи. Ці норми та правила визначають такі філософські категорії як етика, що вивчає стандарти, правила, норми які регулюють поведінку особи в суспільстві, побуті, взаємовідносинах, та мораль, яка визначається системою внутрішніх, духовних вимог до себе, переконань, уявлень, суджень які регулюють поведінку людини, закладену сімейними цінностями і традиціями, релігією, національною ментальністю, соціумом, законами і особистими моральними переконаннями заснованими на сприйнятті добра і зла, правильного і неправильного, доброго і поганого.

У китайській мові слово мораль позначає ієрогліф 道德 – «dàodé» «даоде». З ними у Китаї тісно пов'язані поняття громадського та особистого обов'язку, почуттів провини та сорому. У буквальному перекладі ієрогліф 道 «dào» «дао» трактується як шлях, напрямок, дорога [2].

Ієрогліф 德 «dé» «де» – трактують у значеннях:

- 1) чеснота, душевна чистота, висока моральність;
- 2) сила душі, духовність; внутрішня гідність, великодушність, доброта;
- 3) милість, добро; добрий вчинок; заступництво, благодіяння, допомога;

4) висока милість; щастя;

5) носій вищої моральності, високоморальна людина.

Таким чином, «мораль» є поняттям, яке складається з двох ідей:

1. «дорога» - це правила, яким має слідувати людина;

2. «чеснота» - це стан, правило якому треба підкорятися, тобто, мораль - "дорога до чесноти" .

Спрямування здобувачів вищої освіти такою "дорогою до чесноти" є однієї з найважливіших цілей і завдань холістичного виховання сучасного фахівця.

Отже вища освіта має надавати людині можливість відповідального, незалежного та повноцінного існування, щоб вона могла робити внесок у вільну та демократичну спільноту ґрунтуючись на знаннях того, що є благо і прекрасне і водночас корисне для людини, що допомагає їй досягти життєвого щастя та професійного успіху.

Література:

1. Дорошенко Г. О., Калініченко Л. Л. Холістичний підхід в освітньому процесі. *Тенденції, проблеми та шляхи їх вирішення у організаційно-методологічному забезпеченні підготовки фахівців : Збірник наукових праць за матеріалами наукової інтернет - конференції з проблем вищої освіти і науки (18 листопада 2021 р.).* Харків, ХНАДУ, 2021. 357 с. URL: <https://dl.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=2624> (дата звернення 20.10.2022р.)

2. Українське Дао. Вчення про істину та благодать. URL: https://bibledao.com/dao_ua.php (дата звернення 17.10.2022р.)